

انجمن منطق ایران
Iranian Association for Logic

خبرنامه‌ی انجمن منطق ایران

شماره‌ی ۶، زمستان ۱۳۹۴

- سومین همایش سالانه‌ی انجمن منطق ایران (ص ۱)
- سوگنامه‌ی یاکو هینتیکا (ص ۲)
- نشست سالیانه‌ی تابستانی اروپایی (ص ۵)
- همایش نظریه‌ی مجموعه‌ها و نظریه‌ی مدل (ص ۷)
- رساله‌های دکتری منطق (ص ۹)
- چکیده‌ی مقالات دومین همایش سالانه‌ی انجمن منطق ایران (ص ۱۳)

- ضیاء موحد (موسسه‌ی پژوهشی حکمت و فلسفه ایران)

سومین همایش سالانه‌ی

انجمن منطق ایران

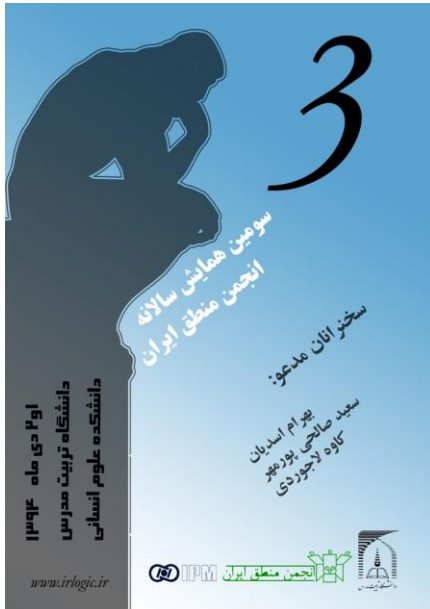
- سخنرانان مدعو:
 • بهرام اسدیان، دکتری فلسفه دانشگاه لندن (برکبک کالج)
 • سعید صالحی پورمهر، دانشگاه تبریز
 • کاوه لاجوردی، دکتری فلسفه، دانشگاه تورنتو

انجمن منطق ایران سومین سمینار سالانه‌ی خود را، با همکاری گروه ریاضی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی و گروه فلسفه دانشگاه تربیت مدرس، در ۱ و ۲ دی ۱۳۹۴ در دانشکده علوم انسانی دانشگاه تربیت مدرس برگزار می‌کند.

حوزه‌های پژوهشی: منطق ریاضی، منطق فلسفی، فلسفه‌ی منطق، منطق ارسطویی، تاریخ منطق، منطق و علوم کامپیوتر، منطق و روش‌شناسی و آموزش منطق.

شورای علمی سومین همایش سالانه‌ی انجمن منطق ایران:

- محمد اردشیر (دانشگاه صنعتی شریف)
- مسعود پورمه‌دیان (دانشگاه صنعتی امیرکبیر و پژوهشگاه دانش‌های بنیادی)

از سال ۱۹۴۷ در دانشگاه هلسینکی ریاضیات را زیر نظر رولف نوانلینا و فلسفه را زیر نظر گئورگ هنری فون ریخت آموخت و در ۱۹۵۳ از رساله‌ی دکترای خود درباره‌ی «صورت‌های نرمال پخشی» دفاع کرد. پس از دوره‌ی دکترای، در سال‌های ۱۹۵۶-۱۹۵۹ به کار در دانشگاه هاروارد به عنوان مربی (junior fellow) پرداخت و در سال ۱۹۵۷ مستقل از استیگ کنگر سمانتیک جهان‌های ممکن را پایه‌گذاری کرد. در ۱۹۶۲ او کتاب پیشتاز شناخت و باور را در منطق معرفت منتشر کرد. در ۱۹۵۹ در سن سی سالگی به عنوان استاد فلسفه‌ی عملی در دانشگاه هلسینکی منصوب شد. به طور هم‌زمان در ۱۹۶۴ در دانشگاه استنفورد استاد فلسفه شد که به همراه پاتریک سوپز و داگفین فولسدال این دانشگاه را به یکی از مراکز پیشرو در فلسفه‌ی علم و منطق فلسفی مبدل ساخت.

موضوعات مورد علاقه‌ی هینتیکا حتی منطق استقرایی و اطلاعات سمانتیکی را فرا می‌گرفت. او تا پایان دهه‌ی ۱۹۷۰ وقت خود را میان استنفورد و هلسینکی تقسیم می‌کرد. با «شرکت انتشارات دی. رایدل» در هلند که بعدها به «انتشارات دانشگاهی کلور» تغییر نام داد در ۱۹۶۵ به عنوان سرویراستار نشریه‌ی Synthese و مجموعه کتاب‌های

سوغ‌نامه‌ی یاکو هینتیکا

(۱۹۲۹-۲۰۱۵)

ایلکا نینیلوتو

CLMPS 2015

رئیس کمیته‌ی برگزار کننده‌ی محلی

دانشگاه هلسینکی

غمگینانه به اطلاع می‌رسانم که یاکو هینتیکا، منطق‌دان و فیلسوف فنلاندی، در ۲۱ مرداد ۱۳۹۴ (۱۲ آگوست ۲۰۱۵) پس از گذارندن بیماری کوتاه‌مدتی در سن ۸۶ سالگی درگذشت. هفته‌ی گذشته، او به عنوان سخنران در همایش CLMPS و LC در دانشگاه هلسینکی (از جمله، در ضیافت همایش در جمعه‌ی گذشته) شرکت فعال داشت. یاکو هینتیکا در ۱۲ ژانویه‌ی ۱۹۲۹ در وِتا، حومه‌ی پایتخت فنلاند، هلسینکی، زاده شد. او

بست. در ۱۹۹۰ استاد فلسفه در دانشگاه بوستون شد و به مالبورو، ماساچوست، نقل مکان کرد. او در سال ۲۰۱۴ از بوستون بازنشسته شد و به فنلاند بازگشت.

هینتیکا، افزون بر فعالیت‌های پژوهشی، آموزشی و انتشاراتی، در مناصب مهمی در نهادهای بین‌المللی به خدمت پرداخت که از میان آنها به این موارد می‌توان اشاره کرد: نایب رئیس انجمن منطق نمادی» در سال‌های ۱۹۶۸-۱۹۷۱، نایب رئیس بخش منطق، روش‌شناسی و فلسفه علوم از مرکز بین‌المللی تاریخ و فلسفه علوم (DLMPS/IUHPS) در سال‌های ۱۹۷۱-۱۹۷۵، ریاست انجمن چارلز

Synthese Library همکاری خود را آغاز کرد. این همکاری که تا ۲۰۰۲ دوام یافت هینتیکا را به پرنفوذترین ویراستار آثار فلسفی در جهان انگلیسی زبان مبدل ساخت.

در ۱۹۷۰، هینتیکا به استادی پژوهش در فرهنگستان فنلاند منصوب شد و یک گروه پژوهشی را پایه گذاشت که از محققان جوان‌تر فنلاندی تشکیل می‌شد که بیشتر روی منطق، فلسفه علم، فلسفه زبان و تاریخ فلسفه کار می‌کردند. هینتیکا علی‌رغم غنای اندیشه‌های نو و پژوهش‌های نوآورانه خویشت، بیشترین تأثیر را به عنوان معلم و استاد راهنما داشت. بیشتر دانشجویان او بعدها به کرسی‌های استادی فلسفه رسیدند، برای نمونه:

Risto Hilpinen, Raimo Tuomela, Juhani Pietarinen, Ilkka Niiniluoto, Simo Knuuttila, Veikko Rantala, Juha Manninen, Lauri Carlson, Esa Saarinen, Matti Sintonen, Gabriel Sandu

در ۱۹۷۸، یاکو هینتیکا از همسرش سوپلی جدا شد و با فیلسوف آمریکایی، مریل بریستو پراونس (۱۹۳۹-۱۹۸۷) ازدواج کرد. یاکو و مریل در ۹۸۷، در دانشگاه دولتی فلوریدا در تالاهای مشغول به کار شدند. پس از مرگ مریل در سال ۱۹۸۷، یاکو با فیلسوف فنلاندی، گیتا هولمشتورم پیمان زناشویی

بازی، سورها، مرجع ضمیر)، فلسفه‌ی زبان (مدلی پرسشی پژوهش)، معرفت‌شناسی، و تاریخ فلسفه (ارسطو، دکارت، کانت، پرس، فرگه و ویتگنشتاین).
از میان آثار هینتیکا، اثر زیر به زبان فارسی منتشر شده است:

درباره‌ی گودل

مترجم: ساجد طیبی

نشر: روزنامه ایران (۰۲ شهریور، ۱۳۸۸)

شابک: 978-600-5347-12-8

قطع کتاب: رقعی تعداد صفحه: ۱۲۸

قیمت پشت جلد: ۲۵۰۰۰ ریال

سندرس پرس در ۱۹۹۵ و ۱۹۹۷، و مدیر کمیته‌ی برگزار کننده‌ی بیستمین همایش جهانی فلسفه در ۱۹۹۸. یک کتاب در مجموعه‌ی کتاب‌خانه‌ی فیلسوفان زنده به هینتیکا برای ارج نهادن به تلاش‌های او اختصاص داده و در سال ۲۰۰۶ منتشر شد.

آثار منتشر شده‌ی هینتیکا به طور استثنایی دامنه‌ی گسترده‌ای از موضوعات را پوشش می‌دهد. او در طی شصت سال فعالیت علمی نزدیک به ۴۰ کتاب منتشر کرد، ۲۰ کتاب را ویرایش نمود و بیش از ۳۰۰ مقاله‌ی محققانه در مجموعه‌ها و نشریات بین‌المللی نوشت. آثار اصلی او به این موضوعات پرداخته است: منطق ریاضی (نظریه‌ی برهان، منطق‌های نامتناهی‌زبان، و منطق شرطی)، منطق مفهومی و گرایش‌های گزاره‌ای، فلسفه‌ی منطق و ریاضی، فلسفه‌ی زبان (سمانتیک بر پایه‌ی نظریه‌ی

برخی از کتاب‌های هینتیکا:

۱. Knowledge and Belief (1962) شناخت و باور
۲. Models for Modalities (1969) مدل‌هایی برای موجهات
۳. Logic منطق
۴. Language - Games and Information (1973) زبان - بازی‌ها و اطلاعات
۵. Time and Necessity (1973) زمان و ضرورت
۶. The Intentions of Intentionality (1976) معانی حیث التفانی
۷. Investigating Wittgenstein کاوش در ویتگنشتاین
۸. (with Merrill B. Hintikka 1986)
۹. The Principles of Mathematics Revisited (1996) بازنگری در اصول ریاضیات
۱۰. Socratic Epistemology (2007) معرفت‌شناسی سقراطی
۱۱. a six - volume series of Selected Papers (1996 - 2004) مجموعه مقالات در شش جلد

این نشست در سایه حمایت انجمن منطق نمادین در سال میلادی ۲۰۱۵ در شهر هلسینکی، کشور فنلاند، در تاریخ ۳-۸ آگوست برگزار گردید. این کنفرانس با پانزدهمین کنفرانس "منطق، روش شناسی و فلسفه‌ی علم" ([CLMPS 2015](#)) همزمان گردید. شرکت کنندگان در کنفرانس منطق می‌توانستند از کنفرانس "منطق، روش

نشست سالیانه‌ی تابستانی

اروپایی، کنفرانس منطق

سال ۲۰۱۵ (LC2015)

رقیه صفری، دانشگاه تربیت مدرس
علیرضا مفیدی، دانشگاه صنعتی امیرکبیر

پیش از آغاز نشست، دوره‌های آموزشی برگزار گردید که مدت زمان ۳ روزه این دوره‌ها زمان بسیار خوبی برای بحث و تبادل نظر بین شرکت‌کنندگان بود که این بحث‌ها تا زمان کنفرانس اصلی نیز ادامه داشت.

یکی از نکات جالب و حائز اهمیت در این کنفرانس نزدیکی دو ساختمانی بود که در یکی، کنفرانس منطق و در دیگری کنفرانس «منطق، روش‌شناسی و فلسفه‌ی علم» برگزار می‌گردید که این دو ساختمان در دو طرف یک خیابان بودند. در مدت برگزاری این کنفرانس‌ها، از ابتدای روز این خیابان شاهد رفت و آمد منطق‌دانان و فلاسفه از یک ساختمان به دیگری بود.

افراد در شاخه‌های مختلف و حتی بعضاً متفاوت با شاخه اصلی کار خویش ارائه سخنرانی داشتند. به عنوان مثال منطق‌دان معروفی چون ویلفرد هاجز (Wilfrid Hodges) (که چندی پیش نیز در ایران

شناسی و فلسفه‌ی علم" نیز بهره‌مند گردند. در کنفرانس منطق، منطق‌دانان بسیاری از سراسر جهان گرد هم آمده بودند و کتاب‌چکیده سخنرانی‌ها و اسلاید‌های سخنرانان و همچنین فایل تصویری سخنرانی‌ها در تارنمای

WWW.helsinki.fi/lc2015/fullprog/ram.html در دسترس تمامی علاقمندان می‌باشد.

در ادامه توصیف مختصری از این کنفرانس را از زبان دکتر مفیدی به عنوان یکی از دوستانی که در این رویداد مهم حضور و ارائه‌ی مقاله با عنوان *Some dynamical approaches to NIP theories* داشته‌اند را می‌آوریم.

این کنفرانس در سطح خیلی وسیع برگزار گردیده و در کل مجال خوبی بر تبادل نظر بین منطق‌دانان و فلاسفه بود. ابتدا فنلاندی‌ها ارائه‌ی بسیار خوبی تاریخچه‌ی منطق در کشور خود داشتند و معرفی منطق‌دانان مهم خود از جمله هینتیکا (Hintikka) و ونانن (Vaananen) پرداختند و باعث شناخت هر چه بهتر آنان گردیدند. نکته جالب توجه اینکه این کشور کوچک و کم جمعیت منطق‌دانان بزرگی در خود دارد.

اگر این رویداد منطقی مهم را از دست داده‌اید در سال میلادی جدید می‌توانید در کنفرانس منطق (LC2016) که در دانشگاه لیدز در کشور انگلیس برگزار می‌گردد در تاریخ ۳۱ جولای لغایت ۶ آگوست ۲۰۱۶ بر گزار می‌گردد شرکت نمایید. برای دانشجویان کمک هزینه‌ی سفر در صورت پذیرش درخواست از طرف هیئت اجرایی تعلق می‌گیرد که فرصت نهایی برای دادن درخواست دوشنبه دوم می ۲۰۱۶ می‌باشد. اطلاعات بیشتر را می‌توانید در سایت www.lc2016.leeds.ac.uk و یا از طریق ایمیل Lc2016@leeds.ac.uk کسب نمایید.

حضور داشت) در کنفرانس «منطق، روش شناسی و فلسفه‌ی علم» ایراد سخنرانی کرد و یا دانشمند آمریکایی-روسی، سرژی آرتموف (Sergei N. Artemov) در هر دو کنفرانس ایراد سخنرانی کرد.

یکی از کارهای مهمی که در این همایش انجام شده بود سپردن کارها به نیروهای جوان و پر انرژی دانشجویی بود. تیم‌های دانشجویی بسیاری در محل برگزاری کنفرانس حضور داشتند که تمامی کارها را سازمان‌دهی کرده و اطلاعات خوبی در اختیار شرکت کنندگان قرار می‌دادند.

از دیگر نکات این همایش، سازمان‌دهی و مکان مناسب در طبقه اول دو ساختمان مانند یک سالن لابی برای بحث و تبادل نظر بین افراد مختلف در شاخه‌های گوناگون منطق و فلسفه بود.

همایش نظریهٔ مجموعه‌ها و نظریهٔ مدل

۱۳۹۴/۷/۲۰-۲۵

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی
IPM Conference on SET THEORY
and MODEL THEORY
October 12-16, 2015

Talks:

Baldwin, John T., **Generalized Fraïssé Constructions and Atomic Models**, University of Illinois at Chicago, USA.

Cummings, James, **Structure at the Successor of a Singular Cardinal**, Carnegie Mellon University, USA.

Ghadernezhad, Zaniar, **Amenability and Extreme Amenability of Automorphism, Groups of Hrushovski Generic Structures**, IPM, Iran.

Golshani, Mohammad, **Making HOD to be Far from V**, IPM, Iran.

Khanaki, Karim, **Shelah's Stability Theory and Topological Properties of Function Spaces**, Arak University of Technology, Iran.

Macpherson, Dugald, **Pseudonite Structures and Pseudo nite Dimension**, University of Leeds, UK.

McKenzie, Zachiri, **The Largest Initial Segment of a Model of Set Theory Pointwise Fixed by a Non-trivial Automorphism**, Gothenburg University, Sweden.

Mofidi, Alireza, **Some Characterizations in NIP Theories**, Amirkabir University of Technology and IPM, Iran.

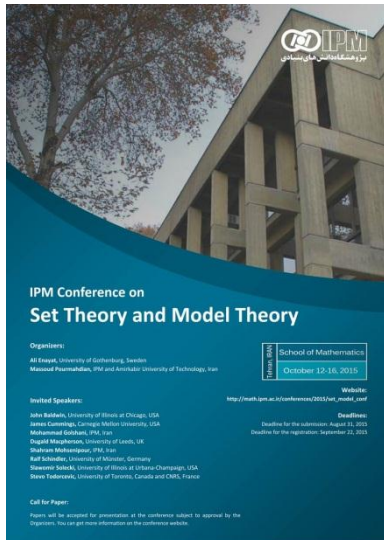
Mohsenipour, Shahram, **Set Mappings on 4-tuples**, IPM, Iran.

Schindler, Ralf, **Remarkable Cardinals**, University of Münster, Germany.

Organizers:

Ali Enayat, University of Gothenburg, Sweden.

Massoud Pourmahdian, IPM and Amirkabir University of Technology, Iran.

Invited Speakers:

John Baldwin, University of Illinois at Chicago, USA.

James Cummings, Carnegie Mellon University, USA.

Mohammad Golshani, IPM, Iran.

Dugald Macpherson, University of Leeds, UK.

Shahram Mohsenipour, IPM, Iran

Ralf Schindler, University of Munster, Germany.

Slawomir Solecki, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA.

Stevo Todorcevic, University of Toronto, Canada and CNRS, France.

چکیده:

موضوع این رساله مفردانگاری درباره‌ی اندیشه‌ها است. مطابق نظریه‌های مفردانگارانه اندیشه‌های ما درباره‌ی اشیاء و هویت جهان از دو نوع اندیشه‌های توصیفی و اندیشه‌های مفرد است. پرسش اصلی‌ای که این رساله به آن می‌پردازد نحوه‌ی تمییز اندیشه‌های توصیفی از اندیشه‌های مفرد است. برای این منظور، با رویکردی تاریخی سه دیدگاه مختلف در پاسخ به این پرسش مورد معرفی می‌شود و مورد بررسی انتقادی قرار می‌گیرد. در این دیدگاه‌ها، به ترتیب معرفی در رساله، تمییز اندیشه‌های مفرد از توصیفی بر اساس تمایزهایی در محتوا (فصل ۱)، رویه‌های گزارش اندیشه‌ها (فصل‌های ۲ و ۳)، و سازوکار روان‌شناسیکِ دخیل در اندیشیدن به آنها (فصل ۴) انجام می‌گیرد. مطابق دیدگاه نخست، اندیشه‌های توصیفی اندیشه‌هایی اند که محتوای آنها گزاره‌ای عام است و اندیشه‌های مفرد اندیشه‌هایی اند که محتوای آنها گزاره‌ای مفرد است. مطابق دیدگاه دوم، اندیشه‌های توصیفی اندیشه‌هایی اند که تنها می‌توان آنها را به نحو معطوف به قضیه گزارش کرد و اندیشه‌های مفرد اندیشه‌هایی اند که می‌توان آنها را معطوف به شیء گزارش کرد. مطابق دیدگاه سوم، اندیشه‌های توصیفی اندیشه‌هایی اند که

Solecki, S lawomir, **Fraïssé Limits and Homogeneity in Topological Spaces**, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA.

Solecki, S lawomir, **Fraïssé Limits and Homogeneity in Topological Spaces**, University of Illinois at Urbana-Champaign, USA.

Tari, Somayyeh, **Denable Compactness in Non-valuational Weakly O-minimal Structures**, Azarbaijan Shahid Madani University, Iran.

Todorcevic, Stevo, **Ramsey Theory from the Point of View of its Applications**, University of Toronto, Canada.

Valizadeh, Ali, **Investigating a Non-simple Generic Structure**, Amirkabir University of Technology, Iran.

رساله‌های دکتری منطق

مفردانگاری: رویکردی تاریخی

شکاگانه

ساجد طیبی

استاد راهنما: کاوه لاجوردی

پژوهشکده فلسفه تحلیلی

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

۱۳۹۲/۱۱/۲۱

موردِ اندیشه‌های اول‌شخص، نشان داده شده است که این دیدگاه از عهده‌ی یکی از مهم‌ترین مسائلِ ناظر بر اندیشه‌های مفرد، یعنی مسأله‌ی ارتباطِ اندیشه‌های مفرد، بر نمی‌آید.

کلماتِ کلیدی:

اندیشه‌ی مفرد (singular thought)، گزاره‌ی مفرد (singular proposition)، آشنایی (acquaintance)، گزارشِ معطوف به قضیه (de dicto report)، گزارشِ معطوف به شیء (de re report)، صدورِ نامقیّد (unrestricted exportation)، پرونده‌ی ذهنی (mental file).

طراحی ساختار نحوی و معنایی منطق شرطی لزومی سینوی در چارچوب نظام‌های منطق جدید

علی رضا دارابی

استاد راهنما: سید محمد علی حجتی

۹۳/۱۱/۵

چکیده:

رساله حاضر با هدف بازسازی و بررسی منطق شرطی لزومی سینوی ذیل نظام‌های منطق جدید تدوین و ارائه شده است.

اندیشیدن به آنها تنها به بهره‌گیری از مفاهیم و ترکیب آنها در ذهن صورت می‌گیرد و اندیشه‌های مفرد اندیشه‌هایی اند که در اندیشیدن به آنها پرونده‌ای ذهنی به کار بسته می‌شود. در فصل ۱، ضمن معرفی راسل به‌مثابه‌ی بنیان‌گذارِ مفردانگاری، نشان داده شده است که چگونه تعهد او به دیدگاهِ نخست عملاً او را به توصیف‌انگاری سوق داده است؛ یعنی دیدگاهی که بر اساس آن همه‌ی اندیشه‌های درباره‌ی اشیاء اندیشه‌هایی توصیفی اند. در فصل ۲، به معرفی خاستگاه‌های تمایز معطوف به شیء/معطوف به قضیه در گزارش‌های اندیشه در آثارِ کواین و کپلن و مسأله‌ی صدور پرداخته شده است. در فصل ۳ مشخصاً به دیدگاه‌های مختلف درباره‌ی مسأله‌ی صدور اختصاص دارد و تلاش شده است نشان داده شود که صدور نامقیّد پاسخی درخور به این مسأله است. همچنین از این دیدگاه در مقابل انتقادِ کریپکی دفاع شده است. اگر صدور نامقیّد درست باشد، تمییز اندیشه‌های مفرد از توصیفی بر اساس رویه‌های گزارش (دیدگاه دوم) ناکام خواهد بود. در فصل ۴ ضمن معرفی نظریه‌ی پرونده‌های ذهنی رکانتی، به رویکرد او در توصیف اندیشه‌های توصیفی از مفرد بر اساس این نظریه پرداخته شده است و، با تمرکز بر

رفته در شرطی سینوی دو صورت‌بندی زیر از آن‌ها حاصل می‌شود.

$(\forall t)(\diamond Pt \supset (Pt \rightarrow Qt))$	A(P,Q)	موجه کلیه
$(\exists t)(\diamond Pt \& (P^\circ Qt))$	I(P,Q)	موجه جزئیه
$(\forall t)(\diamond Pt \supset (Pt \rightarrow \sim Qt))$	E(P,Q)	سالبه کلیه
$(\exists t)(\diamond Pt \& (Pt^\circ \sim Qt))$	O(P,Q)	سالبه جزئیه

$(\forall t)(\diamond Pt \supset (Pt \rightarrow Qt))$	A(P,Q)	موجه کلیه
$(\exists t)(\diamond Pt \& (Pt \rightarrow Qt))$	I(P,Q)	موجه جزئیه
$(\forall t)(\diamond Pt \supset \sim (Pt \rightarrow Qt))$	E(P,Q)	سالبه کلیه
$(\exists t)(\diamond Pt \& \sim (Pt \rightarrow Qt))$	O(P,Q)	سالبه جزئیه

بر اساس این صورت‌بندی‌ها، در هر دو رویکرد قاعده تناقض قابل اثبات است. اثبات قاعده تداخل (و به تبع آن قواعد تضاد و داخل تحت تضاد) در رویکرد منسوب به ابن سینا بر دو پیش‌فرض ممکن بودن دائمی مقدم و صدق آن در حداقل یک زمان استوار است. اثبات قاعده تداخل در رویکرد سمرقندی تنها به پیش‌فرض ممکن بودن مقدم در یک لحظه از زمان نیازمند است. قاعده عکس در رویکرد ابن سینا قابل اثبات است اما این قاعده در رویکرد سمرقندی اثبات نمی‌شود که با نظرات او هماهنگی کامل دارد. قاعده نقض تالی در رویکرد ابن سینا قابل پذیرش است اما در رویکرد سمرقندی اثبات نمی‌شود. ضروب منتج قیاس‌های اقترانی با اشتراک در جزء تام با مدعیات سمرقندی و ابن سینا کاملاً هماهنگ است. قاعده عکس نقیض به شیوه‌ای

دنبال کردن چنین هدفی نیازمند دو فعالیت مستقل و جداگانه است: (۱) مطالعه شرطی لزومی در چارچوب نظام منطق سینوی، (۲) بازسازی نتایج این مطالعات در نظام‌های جدید منطق

شرطی لزومی، باید در قدم اول در منطق سینوی مطالعه و بررسی شود. تلاش شده است که بررسی و داوری اولیه مباحث شرطی لزومی سینوی در محدوده بنیادهای مورد قبول منطق دانان سینوی و مبتنی بر کاربرد معمول زبان طبیعی صورت پذیرد، امری که در میان این منطق دانان معمول و مرسوم است.

تبیین شرطی لزومی در چارچوب سنتی منطق، مستلزم بررسی مواردی از قبیل، تعریف شرطی لزومی و منظور از لزوم، ماهیت ارزش شرطی، ماهیت سلب، بررسی قواعد تلازم شرطیات و قیاس‌های مرتبط با شرطی می‌باشد.

بر این اساس، دو روایت قابل دفاع از شرطی در منطق سینوی دیده می‌شود. اولین روایت در مجموع با آراء ابن سینا هماهنگی بیشتری دارد و دومی به صورت کامل بر نظرات سمرقندی استوار است. با ترکیب منطق ربط، منطق زمان، منطق مرتبه دوم و مبتنی بر پیش‌فرض حقیقی بودن لزومی‌های به کار

چکیده

ما در این رساله، جبر موجه مینیمال فازی به مفهوم هایکرا معرفی کرده و برای اختصار آن را -جبر- BL موجه نام گذاری می‌کنیم. خواص این جبر و بعضی از انواع فیلترهای آن را معرفی می‌کنیم. پسازآن K

منطق نظیر این جبر یعنی منطق موجه مینیمال فازی را بدست می‌آوریم. سپس توسیع‌هایی از این منطق را معرفی کرده و خواص این منطق‌ها را مشخص، -موجه- S منطق ۴- BL موجه، - T منطق BL نظیر - T- جبر BL می‌کنیم.

پیرامون دلالت شناسی جبری نظیر هریکاز این منطق‌ها که به ترتیب به صورت - موجه نام گذاری شده‌اند، بحث می‌کنیم. سپس خواص این جبرها و ارتباط این - S جبر ۴ BL موجه و -جبر موجه را معرفی کرده و خواص آن را BE جبرها با همدیگر را بدست می‌آوریم. در نهایت ساختار بدست می‌آوریم.

کلمات کلیدی: جبر- BE، جبر و BL منطق موجه (مینیمال فازی، منطق موجهات)

که در کتب معاصرین معرفی شده است با رویکرد ابن سینا هماهنگی بیشتری دارد. برای صورت‌بندی قواعد و تعاریف شرطی نزد معاصرین، نیازمند پذیرش یکی از دو مجموعه اصول زیر (مبتنی بر پذیرش یا عدم پذیرش قاعده نقض تالی) هستیم که هیچ‌کدام در نظام‌های موجود در منطق جدید قابل صورت‌بندی نیست.

$\sim(Pt \leftrightarrow Qt) \equiv (Pt \leftrightarrow \sim Qt)$
$\forall P \forall Q (\exists t (Pt \leftrightarrow Qt) \rightarrow \exists t (Qt \leftrightarrow Pt))$
$\exists P \exists Q (\exists t (Pt \leftrightarrow Qt) \& \sim \exists t (\sim Qt \leftrightarrow \sim Pt))$

$(Pt \leftrightarrow Qt), \sim (Qt \leftrightarrow Rt) \vdash \sim (Pt \leftrightarrow Rt)$
$\forall P \forall Q (\exists t (Pt \leftrightarrow Qt) \rightarrow \exists t (Qt \leftrightarrow Pt))$
$\exists P \exists Q (\exists t (Pt \leftrightarrow Qt) \& \sim \exists t (\sim Qt \leftrightarrow \sim Pt))$

کلمات کلیدی: شرطی لزومی، منطق سینوی، قواعد تلازم شرطیات، قیاس‌های شرطی، منطق ربط، منطق زمان، منطق مرتبه دوم.

جبرهای الهام گرفته شده

از منطق موجهات

امید یوسفی کیا

استاد راهنما: اسفندیار اسلامی

دانشگاه شهید باهنر کرمان

۹۴/۲/۲

- مهنوش صدرزاده (دانشگاه کوئین مری انگلستان)

Linear Algebraic Logic for Natural Language

- سید نصرالله موسویان (پژوهشگاه دانش‌های بنیادی)

Originalism, Concepts, Contents, and beliefs

چکیده‌های

دومین همایش سالانه‌ی

انجمن منطق ایران

انجمن منطق ایران سال گذشته دومین سمینار سالانه‌ی خود را، با همکاری گروه ریاضی پژوهشگاه دانش‌های بنیادی، در ۲۵ و ۲۶ آذر ۱۳۹۳ در دانشکده ریاضی، آمار و علوم کامپیوتر دانشگاه تهران برگزار کرد.

شورای علمی دومین همایش سالانه‌ی انجمن منطق ایران:

- محمد اردشیر (دانشگاه صنعتی شریف)
- مسعود پورمه‌دیان (دانشگاه صنعتی امیرکبیر و پژوهشگاه دانش‌های بنیادی)
- ضیاء موحد (موسسه‌ی پژوهشی حکمت و فلسفه ایران)

سخنران‌های مدعو:

- اسفندیار اسلامی (دانشگاه شهید باهنر کرمان)
- معرفی منطق جبری جامع
- سیدمحمد باقری (دانشگاه تربیت مدرس تهران)
- منطق پیوسته و پارک‌های آن

در اینجا چکیده سخنرانی‌های همایش سال گذشته را تقدیم می‌کنیم:

models. These provide a solid base for word meaning, but it is less clear how to extend them to phrases and sentences. In joint ongoing work with Clark and Coecke we provide a setting on how to use linear algebraic operations inspired by category theoretical models of vector spaces and develop a solution. Here, empirical data from corpora and experimental analysis is an essential tool to verify the theoretical predictions of the models.

سید محمدعلی حجتی،

علیرضا دارابی

دانشگاه تربیت مدرس

بازخوانی قاعدهٔ نقض تالی در منطق

سینوی

چکیده: منطق‌دانان سینوی درباره تعریف سلب در شرطی‌های لزومی اجماع دارند. همه آن‌ها سلب را به صورت رفع و سلب رابطه لزومی میان مقدم و تالی تعریف کرده‌اند اما قاعده‌ای درباره سلب در شرطی لزومی وجود دارد که در منطق سینوی مورد اختلاف است. ابن‌سینا در بخش منطق شرطیات از قاعده‌ای

مهرنوش صدرزاده

دانشگاه کوئین مری انگلستان

Linear Algebraic Semantics for Natural Language

Abstract: Formal models of natural language are neither recent nor rare: one can argue that Aristotle's syllogistic logic was the first such attempt; there is the work of Chomsky on generative grammars and the more algebraic work of Lambek (the syntactic calculus and its various forms), combinatorial work of Steedman (CCG), Discourse Representation Theory of Kamp and so on. But all of these formal systems are based on a denotational set-theoretic semantics. More recent approaches to semantics of natural language argue that pragmatism also plays a crucial role and that meaning representations of words should be based on the contexts in which they often occur; here, various statistical measures are developed to retrieve such information from large corpora of real natural language texts and to reason about them. A popular formal framework is vector space

در مقام دفاع از قاعده نقض تالی دو شیوه مختلف بکار رفته است. طبق شیوه اول براساس جایگزین کردن لزوم تالی به جای تالی انجام می‌گیرد که گرچه استدلالی صحیح را شکل می‌دهد اما مدعایی متفاوت را اثبات می‌کند که قابل استفاده در قیاس‌های شرطی نیست. طوسی در مقطعی دیگر و همچنین قطب‌الدین شیرازی، شیوه دوم را مبنا قرار می‌دهند. آنان تاکید می‌کنند که هیچ قضیه‌ای چه ممکن و چه محال نمی‌تواند از یک جهت، هم مقتضی یک قضیه و هم نقیض آن باشد. با قبول این مطلب می‌توان از پیش فرض دوم دفاع کرد. لیکن قبول این مطلب به‌ناچار ما را به رد برهان خلف وادار می‌کند که نتیجه‌ای غیرقابل قبول است.

سمیه تازی

دانشگاه شهید مدنی آذربایجان

Smoothness in Weakly O-minimal Structures

Abstract: It was followed in [1], the decomposition of definable sets into "smooth" cells in o-minimal structures. Smooth cell decomposition was examined in [2] for weakly o-minimal sitting.

بهره می‌برد که مطابق آن هر دو شرطی که کمیت یکسان، کیفیتی متفاوت و مقدمی یکسان دارند، در صورتی که تالی یکی نقیض دیگری باشد، متلازمند. او برای اثبات این قاعده استدلالاتی ارائه می‌دهد که بر این دو پیش‌فرض استوارند که (۱) هر قضیه‌ای با عین هر قضیه دیگر یا نقیض آن رابطه لزومی دارد (۲) هیچ قضیه‌ای با عین یک قضیه و نقیض آن در یک وضعیت واحد رابطه لزومی ندارد. پس از ابن‌سینا مدت‌ها همه منطق‌دانان این قاعده را پذیرفته‌اند تا آنکه افضل‌الدین خونجی بر پایه‌ی مجموعه‌ای از مثال‌های نقض اثبات‌های آن را زیر سؤال برد. بعضی از منطق‌دانان نقدهای خونجی را می‌پذیرند و بعضی در مقام پاسخ‌گویی برمی‌آیند. شمس‌الدین سمرقندی، اثیرالدین ابهری، کاتبی قزوینی و علامه حلی قاعده نقض تالی را از میان قواعد بخش شرطیات کنار می‌نهند. اما در همین دوره خواجه نصیرالدین طوسی، سراج‌الدین محمود ارموی، قطب‌الدین رازی (در کتاب شرح مطالع الانوار) و قطب‌الدین شیرازی این قاعده را پذیرفته و از آن دفاع می‌کنند.

و تنها ۷ ضرب از قیاس شرطی را معتبر می‌داند. او در بیان شرایط انتاج تنها شرایط کیفیت را بیان می‌کند و به شرایط کمیت نمی‌پردازد و هنگام ارائه مثال نقض برای ضرب‌های عقیم، تفاوت کمی ضرب‌ها را نادیده می‌گیرد. اگر مانند سمرقندی تنها کیفیت گزاره‌ها را در نظر بگیریم میان قیاس‌های سمرقندی و منطق ربط (که شاخه‌ای از منطق جدید است) مطابقت شگفت‌انگیزی می‌یابیم به این معنی که هر ضرب منتج نزد سمرقندی در منطق ربط معتبر است و برعکس؛ و این نشان دهنده نزدیکی اندیشه‌های او به منطق ربط است. این در حالی است که اگر کمیت گزاره‌ها را نیز در نظر آوریم با دشواری‌هایی در تحلیل قیاس‌های سمرقندی روبرو می‌شویم که ریشه در تفسیر او از سورهای شرطی دارد.

مقداد قاری

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی (IPM)

پارادوکس امتحان غیر منتظره

در منطق تسویر شاهد

چکیده: منطق تسویر شاهد که توسط فیتینگ معرفی شده است، منطقی است مرتبه اول بر مبنای منطق اثبات‌های آرموف که در آن سورها روی شاهدها (توجیه‌ها یا دلایل) به

In this note, we present the best analogue of the smooth cell decomposition property for non-valuational weakly o-minimal expansions of real closed fields.

[1] L. van den Dries, Tame Topology and o-minimal structures, in: London Mathematical Society Lecture Notes Series, **248**, (Cambridge University Press, Cambridge, 1998).

[2] H. Tanaka, T. Kawakami, C^r strong cell decomposition in non-valuational weakly o-minimal real closed fields, Far East J. Math. sci (FJMS) **25(3)**, 417-431 (2007).

اسدالله فلاحی

موسسه پژوهشی حکمت و فلسفه ایران

منطق ربط

نزد شمس‌الدین سمرقندی

چکیده: شمس‌الدین سمرقندی از منطق‌دانان قرن هفتم، در بحث قیاس شرطی دیدگاهی نو در برابر ابن‌سینا پیش نهاده است. از نظر ابن‌سینا، قیاس شرطی دقیقاً مانند قیاس حملی است و در نتیجه، ۱۹ ضرب منتج دارد؛ اما سمرقندی این همانندی را نمی‌پذیرد

giving a short review of how it tackles three classical problems in philosophy of language: Russell's problem of negative existentials, Frege's puzzle of co-referentials, and Gareth Evans's objection to Kripke's causal theory of reference. Then, we will try to argue that Originalism does not succeed in the analysis of belief reports. More particularly, first, Sainsbury and Tye's proposal for a *sufficient* condition for a truthful belief report fails and, second, their recognition of the root of the problem is misguided. After considering a couple of objections to our argument and rebutting them, we will try two solutions. None of them, we will argue, is completely successful. We will end up with a dilemma: either the Originalist account of the content of a thought should be revised along the lines of a Russellian view of propositions, or concepts should, at least partially, be individuated by their semantic (or epistemic) properties, in particular by their references. Either case, Originalism undergoes radical revision.

کار می‌روند. در این منطق می‌توان دانش به یک گزاره را به صورت «دلیلی برای آن گزاره وجود دارد» صورتبندی کرد. با استفاده از این صورتبندی برای دانش به بررسی پارادوکس امتحان غیر منتظره و پارادوکس داننده می‌پردازیم. برای این منظور این پارادوکس‌ها را در گسترش‌هایی از منطق تسویر شاهد که دارای اصولی برای بیان نقاط ثابت هستند صورتبندی می‌کنیم، و سپس نشان می‌دهیم که چگونه می‌توان از رسیدن به تناقض جلوگیری کرد.

سید نصرالله موسویان

پژوهشگاه دانش‌های بنیادی

Originalism, Concepts, Contents, and Beliefs

Abstract: Originalism, recently introduced and defended by Mark Sainsbury and Michael Tye (2011; 2012), holds that “atomic concepts are to be individuated by their historical origins, as opposed to their semantic or epistemic properties” (S&T, 2012, 40). After introducing Originalism and two further principles that the view is committed to, we will try to emphasize its significance by

داود حسینی

دانشگاه تربیت مدرس

ابهام در جهان،

مدلی فرارزشگذارانه

چکیده: ابهام در زبان با نوعی عدم تعیین ارتباط دارد و درک متعارف ما از جهان به گونه‌ای متعهد به وجود اشیای مبهم است: اشیایی نظیر اورست که مرز مکانی معین ندارند. نظریه فرارزشگذارها در باب ابهام (فاین ۱۹۷۵ و لوئیس ۱۹۷۰ و ۱۹۹۳) که ابهام را به معنای قابلیت تدقیق چندگانه تحدید می‌کنند، به مثابه نظریه‌هایی سمنتیکی معرفی شدند. اما در سال‌های بعد خوانش‌های متافیزیکی از نظریه فرارزشگذارها ارائه شد: ویلیامز ۲۰۰۸ و بارنز ۲۰۱۰ بازسازی متافیزیکی نظریه سمنتیکی لوئیس ۱۹۹۳، آکیبا ۲۰۰۴ شبیه سازی نظریه جهانهای ممکن لوئیسی (لوئیس ۱۹۸۶) در باب ابهام و عباس‌نژاد و حسینی ۲۰۱۴ بازسازی متافیزیکی توسیعی از نظریه فاین ۱۹۷۵ هستند. عباس‌نژاد و حسینی ۲۰۱۴ استدلال کرده‌اند که نظریه ایشان از دو جهت نسبت به دو نظریه دیگر برتری دارد: هم با شهودهای اولیه درباره ابهام سازگار است و هم به لحاظ نظری مقتصدتر است. در این مقاله ابتدا نظریه

عباس‌نژاد و حسینی را معرفی می‌کنیم. مساله این مقاله مساله بنیادین نظریه‌های فرارزشگذارانه است: تدقیق‌های (جهان) چگونه چیزی هستند؟ عباس‌نژاد و حسینی ۲۰۱۴ به همین بسنده کرده‌اند که هر نظریه‌ای در باب شرطی‌های خلاف واقع مورد پذیرش قرار گیرد می‌تواند تعیین کننده حل مساله باشد. این پاسخ واقع‌گرایی درباره اشیای متعارف را پیش‌فرض می‌گیرد. اما اگر بنا را بر ضدواقع‌گرایی بگذاریم به نظر می‌رسد راه سراسر تری برای تبیین ابهام در جهان بر پایه نظریه فرارزشگذارها وجود دارد. ایده اصلی بکار گرفتن نظریه برساخت اجتماعی پاتنم، گودمن و رورتی محدود به اشیای متعارف است. شیء متعارف به مثابه یک شیء برساخته اجتماعی است و برای عمده اهدافی که افراد جامعه دارند، مهم نیست که مرز مکانی آن دقیقاً کجاست. به طور خلاصه این مقاله در پی آن است که نخست توصیفی از نظریه‌ای برای ابهام در جهان بر پایه نظریه فرارزشگذارها ارائه کند، و دوم تبیینی فلسفی برای این نظریه بر پایه نظریه برساخت اجتماعی فراهم کند.

(2) $\{id_v\} \subseteq Aut(V) = Eem(V)$. If $V = WF(A)$ for a set A of at least two Quine atoms, then there are nontrivial automorphisms, but no other nontrivial elementary embeddings.

(3) $\{id_v\} = Aut(V) \subseteq Eem(V)$. The model of theorem 12 has nontrivial automorphisms, but does not have a nontrivial elementary embedding.

(4) $\{id_v\} \subseteq Aut(V) \subseteq Eem(V)$. If $V = WF(A)$ for a proper class of Quine atoms, then there are nontrivial automorphisms, as well as nontrivial elementary self-embeddings which are not automorphisms.

سید محمد باقری

دانشگاه تربیت مدرس

منطق پیوسته و پارک‌های آن

چکیده: برای بنیاد نهادن یک منطق نخست باید یک فضای ارزش‌ها و عملگرهایی روی آن به نام «رابط» داشت. در منطق کلاسیک فضا ی ارزش‌ها $\{0,1\}$ یا همان $\{T, F\}$ و رابطه‌ها \wedge, \vee, \sim می‌باشد. ولی در دگرش‌های منطق کلاسیک از فضاهایی دیگر و رابطه‌هایی دیگر استفاده میشود. انتخاب بنیادها هم

علی صادق دقیقی (و همکاران)

دانشگاه امیرکبیر، (IPM, CUNY)

آکادمی علوم جمهوری چک

On the Independent Nature of Global & Well-founded Universes of Mathematics

Abstract: We consider the role of the foundation axiom and various anti-foundation axioms in connection with the nature and existence of elementary self-embeddings of the mathematical universe.

In order to prove the main flexibility theorem (theorem 13) we examined all possible situations within different anti-foundation axioms (theorems 4 to 12). Also one can prove a generalized result in the sense of having a prescribed group of automorphisms of the universe (theorem 14).

Theorem 13. There are models of ZFC^{-f} realizing all four separating refinements of the fact that $\{id_v\} \subseteq Aut(V) \subseteq Eem(V)$.

(1) $\{id_v\} = Aut(V) = Eem(V)$. Models of ZFC and theories in the theorem 3 have no nontrivial automorphisms or elementary self-embeddings of universe, and indeed no nontrivial Σ_1 -elementary self-embeddings.

تبدیل مسائل منطقی به جبری با استفاده از پل مذکور عملی است و البته منطق دانان با هوش بخوبی می‌دانند که این پل یک طرفه نیست. در غیر این صورت حوزه جبر پارک خوش آب و هوایی خواهد بود که در آن جا نه اثری از پل است و نه نشانی از آن طرف پل. مثال‌های ملموسی آورده می‌شود.

اطلاعیه:

انتخابات هیئت مدیره‌ی انجمن منطق ایران در روز دوم همایش انجمن (چهارشنبه ۲ دی ۹۴) برگزار خواهد شد.

خود گفتاری جدا است. در اینجا نخست به بحث در باره‌ی فضاهای ارزش، رابطه‌ها و چنداگر (سور) های روی آنها می‌پردازیم. سپس حالتی ویژه که در آن فضای ارزش‌ها مجموعه عددهای حقیقی است را در نظر می‌گیریم. منطق پیوسته و پارک خطی آن معرفی خواهد شد و گونه خطی برخی قضیه‌های تئوری مدل‌ها ارائه خواهد شد. در پایان، بیان پذیري شماری از مفهوم‌های ریاضی در چارچوب منطق پیوسته خطی آزموده خواهد شد.

اسفندیار اسلامی

دانشگاه کرمان

معرفی منطق جبری جامع

چکیده: در این صحبت ابتدا تعریفی عام از منطق درچارچوبی خاص ارائه می‌دهیم. نشان می‌دهیم منطق‌های شناخته در این چارچوب می‌گنجد. بخش‌های نحو و معنا شناسی و ارتباط آنها مورد بحث قرار می‌گیرند. منطق جبری به عنوان پلی میان حوزه منطق و حوزه جبر معرفی می‌شود. نشان می‌دهیم که به کلاسی از سیستم‌های منطقی معادل، کلاسی از جبرهای مشابه نسبت داده می‌شود. روش

انجمن منطق ایران
Iranian Association for Logic

خبرنامه‌ی انجمن منطق ایران

صاحب امتیاز: انجمن منطق ایران

دبیر این شماره: اسدالله فلاحی